

Dış Ticaret Dengesi	(milyar USD)					
	Eylül		Δ	Ocak-Eylül		Δ
	2016	2017	(%)	2016	2017	(%)
İhracat	10,9	11,8	8,7	104,2	115,1	10,5
İthalat	15,3	20,0	30,6	146,3	169,0	15,5
Dış Ticaret Dengesi	-4,4	-8,1	85,0	-42,1	-53,8	27,9
Karşılama Oranı (%)	71,3	59,3	-	71,2	68,1	-

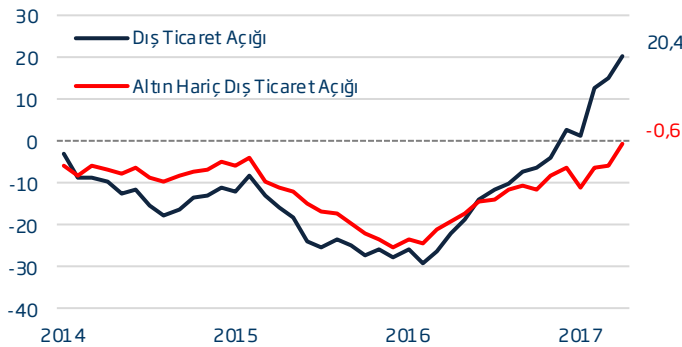
Dış ticaret açığında hızlı yükseliş...

Eylül'de ihracat yıllık bazda %8,7 artarak 11,8 milyar USD olmuştur. İthalat hacmi ise %30,6 ile hızlı yükselerek 20 milyar USD düzeyinde gerçekleşmiştir. Böylece dış ticaret açığı bu dönemde %85 ile son altı yılı aşkın sürenin en hızlı genişlemesini kaydetmiştir.

Yılın ilk 9 ayında ise ihracat yıllık bazda %10,5, ithalat %15,5 yükselmiştir. Bu dönemde dış ticaret açığındaki genişleme %27,9 olurken, geçen yıl %71,2 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı %68,1 düzeyine inmiştir.

Dış Ticaret Açığı

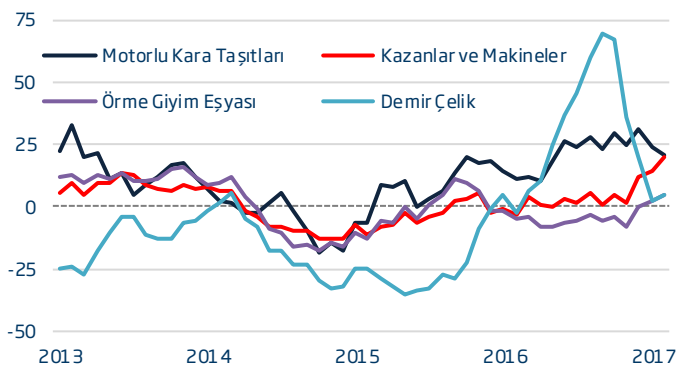
(12 aylık kümülatif, yıllık % değişim)

12 aylık kümülatif verilere bakıldığında dış ticaret açığındaki genişlemede altın ticaretinin oynadığı rol dikkat çekmektedir. Nitekim, altın ticareti hariç tutulduğunda açık Eylül itibarıyla sınırlı da olsa daralmıştır. Bu dönemde altın ticareti dış ticaret açığına 8,7 milyar USD eklemiştir.

Başlıca İhracat Kalemleri

(3 aylık hareketli ortalama, yıllık % değişim)

Otomotiv ve makine ihracatı güçlü seyretti.

Motorlu kara taşıtları ile kazanlar ve makinelerde izlenen performans Eylül'de ihracattaki artışta belirleyici olmuştur. Bu dönemde en fazla ihracatı yapılan 10 kalemden yalnızca birinde (örme giyim eşyası) gerileme gözlenmiştir.

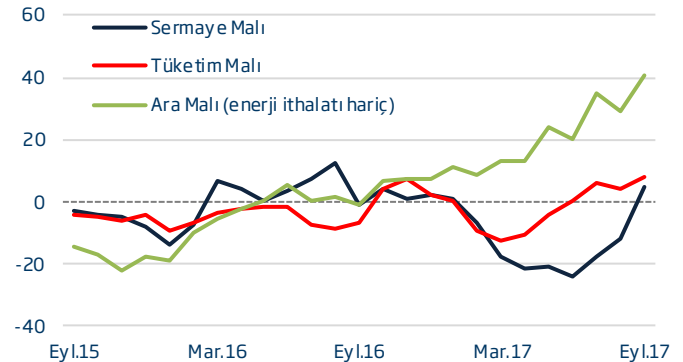
Yılın ilk yarısında emtia fiyatlarındaki toparlanmayla birlikte güçlü bir performans kaydeden demir çelik ihracatı son aylarda bir miktar ivme kaybetmiştir. Bu durumun demir çelik ürünlerine olan iç talebin artmış olmasından da kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Nitekim demir çelik ithalatı özellikle inşaat sektöründeki güçlü talebe bağlı olarak Eylül'de yıllık bazda %60'ın üzerinde artarak Şubat 2011'den bu yana en hızlı yükselişini sergilemiştir.

Enerji ithalatındaki artış sürüyor.

Altın ithalatındaki güçlü seyrin yanı sıra enerji ithalatı da dış ticaret dengesini olumsuz etkilemektedir. Ekonomik aktivitedeki toparlanma ve petrol fiyatlarındaki yükseliş etkisiyle enerji ithalatı Eylül'de %51 ile son altı yılın en hızlı artışını kaydetmiştir. İhracatın desteğiyle iktisadi faaliyette gözlenen ivme kazancı ara malı ithalatında da kendini göstermektedir. Enerji (mineral yağ ve yakıtlar) hariç bakıldığında ara malı ithalatı 3 aylık hareketli ortalamalara göre artmaya devam etmektedir. Tüketim malı ithalatının ise TL'deki zayıflığın da etkisiyle daha ılımlı bir seyir izlediği gözlenmektedir. Öte yandan, sermaye malı ithalatı üçüncü çeyrekte artmasına rağmen halen zayıf bir tablo çizmektedir.

Geniş Ekonomik Sınıflandırmaya Göre İthalat

(3 aylık hareketli ortalama, yıllık % değişim)

Dış ticaret açığı üzerindeki riskler yukarı yönlü...

AB ekonomilerindeki canlanmaya karşılık petrol fiyatlarındaki yükseliş ve yurt içi ekonomik aktivitedeki olumlu görünüm dış ticaret açığı üzerinde yukarı yönlü baskı oluşturmaktadır. Altın ithalatındaki seyir de dış ticaret dengesi açısından önümüzdeki dönemde belirleyici olmaya devam edecek gibi görünmektedir. Bu durum yılsonunda cari açığın 40 milyar USD düzeyinin üzerine çıkabileceğine işaret etmektedir.

Türkiye İş Bankası A.Ş. - İktisadi Araştırmalar Bölümü**İzlem Erdem** - Bölüm Müdürü
izlem.erdem@isbank.com.tr**Alper Gürler** - Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr**Hatice Erkiletlioğlu** - Müdür Yardımcısı
hatice.erkiletlioglu@isbank.com.tr**İlker Şahin** - Uzman
ilker.sahin@isbank.com.tr**Eren Demir** - Uzman
eren.demir@isbank.com.tr**Dr. Mustafa Kemal Gündoğdu** - Uzman
kemal.gundogdu@isbank.com.tr**Gamze Can** - Uzman
gamze.can@isbank.com.trBütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.**YASAL UYARI**

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.